

Vil redusere unødvendige blodprøver

AKTUELT I FORENINGEN

INGRID RISE FRY

ingrid.rise.fry@legeforeningen.no
Kommunikasjonsavdelingen

Et initiativ for å redusere unødvendig blodprøvetaking på Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) har blitt en inspirasjon for flere sykehus. Legeforeningen inviterte derfor til workshop for å dele kunnskap og erfaringer.

FRA TROMSØ OG TØNSBERG: Anette Kristine Michaelsen (til høyre) og Marianne Vindal Ness holder innlegg om hvordan de har klart å redusere unødvendige blodprøver. Foto: Legeforeningen

Kampanjen Gjør kloke valg har som mål å redusere unødvendige undersøkelser og behandlinger som ikke bare er kostbare og tidkrevende, men som også kan utgjøre risiko og bivirkninger for pasientene. Som et viktig ledd i dette arbeidet har prosjektet «Ikke stikk meg uten grunn» på Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) i Tromsø, vist veldig gode resultater i å redusere antall unødvendige blodprøver som blir tatt av pasienter.

– Vi startet i 2019 da vi så at vi hadde hatt en fem til ti prosent økning i antall blodprøveanalyser hvert år, uten at vi hadde hatt noe særlig økning i belegg på samme tid. Dette var ikke en bærekraftig utvikling, og vi begynte derfor å se litt på hva som rørte seg i fagmiljøet internasjonalt når det gjelder overaktivitet, sier Anette Kristine Michaelsen, overlege i medisinsk biokjemi på UNN.

For Michaelsen, og flere som jobbet på laboratoriet, var det tydelig at noe måtte gjøres.

– Vi begynte å tenke over hva vi på laboratoriemedisin kan gjøre for å bidra til å bremse eller stoppe denne utviklingen. Vi hadde et mål om å komme tilbake til 2017-nivå, presenterte dette for store deler av organisasjonen og fikk ut informasjon om at "unødvendige stikk ikke er god pasientbehandling". Den første piloten vi kjørte var på en sengepost med 28 senger der vi reduserte blodprøver med 14 prosent, forteller hun.

Spres til flere sykehus

Legeforeningens Gjør kloke valg inviterte deltakere fra landets avdelinger for medisinsk biokjemi til en workshop på Legenes Hus 31. januar. I samarbeid med laboratoriemiljøene på sykehusene i Norge, var målet å kunne inspirere andre til samme reduksjon av unødvendige blodprøver.

– Vi ønsker å bruke dagen til å lære mer om hvorfor og hvordan vi kan redusere unødvendige blodprøver. Overforbruk i helsetjenesten blir det bare mer og mer av, og det er viktig å redusere. Vi ser at dette har vært så vellykket på sykehusene i Tromsø og i Vestfold, og ønsker å spre dette videre til resten av Sykehus-Norge, sier Stefán Hjörleifsson, leder for styringsgruppen i Gjør kloke valg.

Forankring i fagmiljøet

I kampanjen Gjør kloke valg har det vært viktig at fagmiljøet selv tar eierskap til hvordan de kan redusere overaktivitet innenfor sitt fagområde.

– Vi ser at det er svært inspirerende for de som kommer fra de ulike sykehusene å høre om hvordan Tromsø og Tønsberg har fått til dette. De plukker opp ideer, og vi diskuterer nå i hvor stor grad man skal gå felles og gjøre det på samme måte overalt, og i hvor stor grad man må gjøre lokale tilpasninger. Det blir en veldig fruktbar diskusjon i fagmiljøet.

Noen viktige grep som ble fremhevet for å få til en slik endring handlet om å forankre prosjektet på arbeidsplassen, spre informasjon om hvorfor og hvordan det kan gjøres, og å ha dialog mellom de ulike faggruppene.

– Jeg anbefaler andre som ønsker å få til lignende å opprette dialog med faggruppen man ønsker å jobbe med. For det er jo ikke vi på laboratoriemedisin som bestemmer hvilke prøver som tas – det er de som jobber nært pasientene og som ser hva som trengs. Vi har hatt kjempegod erfaring med å gå ut og spørre hva de tror de kan bli bedre på rundt blodprøver. Da får vi masse flotte

tiltak som vi selv ikke ville ha tenkt på. Og når vi er ekstra heldige, treffer vi en fantastisk ildsjel på de forskjellige avdelingene som tar prosjektet videre, avslutter Michael sen.

Publisert: 26. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.03.14

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. februar 2026.